

Suopyykki. © Maanmittauslaitoksen museo

MIL:n Aikauskirjan numeron 10–11 /1953 Pieniä tietoja -osastossa oli nimi-merkin S. H. (arvatenkin Seppo Härmälä) seuraava kirjoitus:

”Maarekisteritarkoituksia varten on eräitä laskukonetyyppejä sovellettu. Tällöin tulevat lähinnä kysymykseen reikäkorttikoneet. Voidaan ajatella, että kiinteistöä koskevat tiedot merkitään reikäkorttiin – – siten, että tästä käyvät selville kunta, kylä, tilan nimi, rekisterinumero, eriteltyt pinta-alat ym. maarekisterissä esiintyvät asiat. Näin muodostettu maarekisteri on erinomaisen käyttökelpoinen erilaisia tilastollisia ym. tarkoituksia varten. Tällöin voidaan paitsi tietojen varsinaista säilytystä, tarpeen vaatiessa saada mitä erilaisimpia yhdistelmiä ja laskutoimituksia varsin helposti aikaan. Esimerkiksi voidaan laskea kunnittain vaikkapa koko maata käsittävät tilastot pellon, metsän ym. pinta-aloista tai ehkä liittämällä laskuun kunkin kunnan tai kylän osalta peltohehtaarin keskimääräinen arvo saadaan esim. läänittäin peltojen kokonaisarvo tms. muutamassa tunnissa. Mainittakoon, että meillä vakuutuslaitokset ovat yhä runsaammassa määrässä siirtyneet reikäkorttikoneiden käyttöön, samoin Posti- ja lennätinhallitus, ja nyt ovat vuorossa verotusasiat ym. laajaa tilastollista käsittelyä vaativat aineistot. Reikäkorttikoneiden mahdol-

lisuudet tuntien näyttää siltä, että meillä on täydet mahdollisuudet vastaisuudessa siirtyä maarekisterin rationalisoimiseen juuri tätä muotoa käyttäen.”

Samassa numerossa oli toinenkin 50 vuotta sitten tapahtuneesta tekniikan kehittymisestä kertova kirjoitus:

”Laskukoneet maanmittauksessa. Funktiolaskukone on kehitetty erilaisia kenttämittaukseen liittyviä laskutöitä varten. Saksalainen K. Ramsayer on useita vuosia kehitellyt malleja, joita käytettäessä ei tarvita trigonometriä tauluja, vaan funktioiden arvot saadaan laskukoneeseen asettelemalla siihen kulma. Mamann-tehtaiden valmistama kone interpoloi funktiot viisimääräisesti. Muussa suhteessa kone, joka saatujen tietojen mukaan ilmestyy markkinoille ensi vuoden alussa on normaalipuoli-automaattinen ja sen kapasiteetti on 8×8×16. Eri funktioita koneessa on kuusi, mm. sin, cos, arc tg, joita lähinnä laskuisa tarvitaan. Tähän mennessä suoritettut kokeilut osoittavat laskutyössä 30–50 % ajan säästöä. Sitäpaitsi laskuvirheet ovat suuresti vähentyneet. Hinnaksi mainitaan alustavasti n. 3 000 DM, ts. vähittäismyyntihinta Suomessa tulisi olemaan n. 350 000:-. – –

Jo ennestään on meidänkin maassamme olemassa täysautomaattisia Friden-laskukoneita, joissa kone ottaa

automaattisesti neliöjuuren. – –

Edellä mainittujen lisäksi on mittaus-töitä varten ryhdytty rakentamaan myös-kin matematiikkakoneita, joiden työteho on paljon suurempi. Mm. Münchenin geodeettisessa laitoksessa on rakennettu mittaus-töitä ja uusjakoja varten matematiikkakone, joka laskee automaattisesti pinta-aloja, monikulmiojonoja, eteenpäinleikkauksia ym. Lähtöarvot asetetaan koneeseen näppäimillä tavanomaisina kymmenjärjestelmälukuina, kun taas kone suorittaa varsinaiset laskut dualijärjestelmässä, mutta muuntaa tulokset takaisin kymmenjärjestelmään. Vastaavia matematiikkakoneita on maanmittaus-tarkoituksiin rakenteilla Saksassa ja muissa maissa useampiakin, erikoisesti laitoksiin, joissa laskutyötä on runsaasti. Ensimmäistä, tosin muita tarkoituksia varten aiottua matematiikkakonetta maahamme prof. Erkki Laurilan johdolla rakennetaan tällä hetkellä Teknillisessä korkeakoulussa.”

Kalevi Raussi
kalevi.raussi@kolumbus.fi